

**WIELKOPOLSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI
w Poznaniu**

**WYDZIAŁ
POLITYKI SPOŁECZNEJ**

Leszno, dnia 23 kwietnia 2024 r.

PS.Le.431.4.2024.6

Pani
Agnieszka Demska - Chudy
Kierownik
Środowiskowy Dom Samopomocy
Kąkolewo, ul. Krzywińska 10A
64-113 Osieczna

ZALECENIA POKONTROLNE

Na podstawie art. 126 oraz art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹ (zwanej dalej *ustawą*) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej², zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, Delegatura w Lesznie, przeprowadził w dniach od 11 marca do 26 marca 2024 r. kontrolę kompleksową w Środowiskowym Domu Samopomocy w Kąkolewie, zlokalizowanym pod adresem: Kąkolewo, ul. Krzywińska 10A, 64-113 Osieczna, zwanym dalej *Domem*, *Placówką* lub określanym skrótem *ŚDS*.

Zakres kontroli obejmował spełnianie standardu usług³ oraz kwalifikacje kadry realizującej zadanie z zakresu pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działań wcześniejszych, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Ustalenia pokontrolne szczegółowo opisano w protokole, który został podpisany przez Kierownika jednostki bez zastrzeżeń 9 kwietnia 2024 r. (wpływ do WUW w dniu 9 kwietnia 2024 r.).

W wyniku tej kontroli ustalono, iż ŚDS jest jednostką organizacyjną Powiatu Leszczyńskiego. Funkcjonowanie ŚDS określają, zgodnie z § 4 ust. 1-3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy⁴ (zwanym dalej *rozporządzeniem*): statut, regulamin organizacyjny, plan pracy ŚDS oraz programy działalności domu przygotowane odrębnie dla osób przewlekle psychicznie chorych (Typ A) i „osób upośledzonych umysłowo” (Typ B).

Dom jest ośrodkiem wsparcia – placówką dziennego pobytu typu AB przeznaczoną dla 30 uczestników. W dniach kontroli ŚDS świadczył usługi dla 10 osób z przewlekłą chorobą psychiczną oraz 20 osób z niepełnosprawnością intelektualną.

W pierwszym dniu kontroli (tj. 11.03.2024 r.) na zajęciach obecnych było 25 uczestników.

Na zajęcia uczęszcza 3 uczestników spoza Powiatu Leszczyńskiego, którzy są mieszkańcami miasta Leszna i zgodnie z § 7 ust. 4 ww. rozporządzenia pomiędzy właściwymi jednostkami samorządu terytorialnego zawarto stosowne porozumienie.

Dom zgodnie z § 20 rozporządzenia świadczy usługę transportową dla uczestników, polegającą na dowożeniu uczestników na zajęcia i odwożeniu ich do miejsca zamieszkania. Harmonogram transportu uczestników w okresie objętym kontrolą umożliwiał wszystkim osobom uczestniczenie w prowadzonych zajęciach przez co najmniej 6 godzin dziennie, co jest zgodne z § 6 ust. 1 rozporządzenia.

Dom umożliwia uczestnikom spożywanie gorącego posiłku, zgodnie z § 15 ust. 1-2 rozporządzenia.

W zakresie kwalifikacji kadry kontrola wykazała, że Kierownik ŚDS posiada kwalifikacje zgodne z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Dom zatrudnia pracowników zgodnie z kwalifikacjami wymienionymi w § 10 ust. 1-3 rozporządzenia.

Osoby zatrudnione na stanowisku terapeuty oraz terapeuty zajęciowego posiadają kwalifikacje określone w rozporządzeniu w sprawie wynagradzania pracowników

---

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 2285

³ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2020 r. poz. 249)

⁴ jw. (Dz. U. z 2020 r. poz. 249)

samorządowych⁵. Starszy technik fizjoterapii posiada dyplom w zawodzie technik fizjoterapii i wymagany przepisami staż pracy oraz prawo wykonywania zawodu fizjoterapeuty⁶. Zatrudnieni w ŚDS pracownicy socjalni (w tym jedna osoba długotrwale nieobecna) posiadają kwalifikacje określone w art. 116 ust. 1 pkt 1-4 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto w ŚDS zatrudniona jest główna księgowa, która posiada wykształcenie zgodne z ustawą o finansach publicznych.⁷ Wszyscy pracownicy merytoryczni Domu spełniają wymagania w zakresie posiadania co najmniej trzymiesięcznego doświadczenia zawodowego w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi, zgodnie z § 11 ust. 1 ww. rozporządzenia.

Na podstawie zawartej umowy zlecenia uczestnicy mają umożliwiony kontakt z psychologiem i lekarzem psychiatrą.

Osoby, których zakres obowiązków obejmuje prowadzenie treningów umiejętności społecznych posiadają przeszkolenie i doświadczenie w zakresie umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań, kształtowania nawyków celowej aktywności oraz prowadzenia treningu zachowań społecznych, co jest zgodne z § 11 ust. 2 ww. rozporządzenia.

W okresie objętym kontrolą zorganizowano szkolenia dla pracowników o tematyce związanej z funkcjonowaniem ŚDS, co jest zgodne z § 23 ww. rozporządzenia.

W Domu działa Zespół wspierająco – aktywizujący (ZW-A), którego spotkania odbywają się na zasadach określonych w § 13 ust. 2 ww. rozporządzenia. Osoby zaangażowane w pracę z uczestnikami wchodzące w skład ZW-A wykonują pracę w łącznym wymiarze 7,75 etatu. Obliczono, iż dla 30 uczestników (w tym 10 osób A i 20 osób B), ŚDS zapewnia wskaźnik zatrudnienia Zespołu wspierająco – aktywizującego w wymiarze nie mniej niż 1 etat na 7 uczestników typu A i nie mniej niż 1 etat na 5 uczestników B. Powyższe jest zgodne z art. 12 ust. 1 pkt 1-2 i ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Działania Domu, zgodnie z § 12 ust. 3 ww. rozporządzenia, wspierane są przez opiekunów i członków rodzin uczestników.

W zakresie oceny bazy lokalowej Domu stwierdzono, że obiekt spełnia warunki określone w § 18 pkt 1-4 ww. rozporządzenia.

W Domu, zgodnie z § 18 pkt 5 lit. a oraz § 18a ww. rozporządzenia zorganizowano salę ogólną, która umożliwia spotykanie się uczestników zajęć i ich rodzin. Sala pełni ponadto rolę pomieszczenia do terapii ruchowej. Ponadto zgodnie z § 18 pkt 5 lit. b rozporządzenia, zorganizowano pracownie: krawiecko – dziewiarską, stolarsko – techniczną, informatyczną, muzykoterapii i poznawania świata, plastyczną oraz rehabilitacyjną. W ŚDS, zgodnie z § 18 pkt 5 lit. c ww. rozporządzenia, zorganizowano pokój indywidualnego poradnictwa – gabinet pracownika socjalnego, pedagoga/psychologa, który służy do indywidualnego poradnictwa i wsparcia uczestników. Wyodrębniono także salę wyciszeń, służącą do odpoczynku, wyciszenia i relaksacji uczestników. W Domu, zgodnie z § 18 pkt 5 lit. d ww. rozporządzenia, znajduje się pomieszczenie kuchenne z niezbędnymi urządzeniami i sprzętem gospodarstwa domowego – tzw. Pracownia kulinarna. Pracownia kulinarna pełni jednocześnie funkcję jadalni. ŚDS wyposażono w sprzęty odpowiednie do realizacji zajęć wspierająco – aktywizujących zgodne z § 18 pkt 6 lit. a-b ww. rozporządzenia.

⁵ Załącznik nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1960 ze zm.), tabela II D Stanowiska w urzędach i samorządowych jednostkach organizacyjnych, IV. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej (...), Stanowiska pomocnicze i obsługi, poz. 13 i 15.

⁶ ibidem, poz. 14 i art. 4 ust. 4 pkt 1-4, art. 5 ust. 1 ustawy o zawodzie fizjoterapeuty (Dz. U. z 2023 r. poz. 1213 ze zm.).

⁷ art. 54 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.).

W ŚDS zorganizowano 4 pomieszczenia sanitarne: toaletę dla mężczyzn, toaletę dla kobiet, łazienkę wyposażoną w natrysk bezprogowy, uchwyty oraz krzesło dla osób niepełnosprawnych, a także toaletę dla personelu. Ponadto dla uczestników zorganizowano szatnie z indywidualnymi szafkami w liczbie adekwatnej do liczby uczestników.

ŚDS zgodnie z art. 51a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, świadczy usługi w ramach indywidualnych i zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych. Pracownicy ŚDS w celu zapewnienia integracji społecznej uczestników współpracują z osobami i jednostkami wymienionymi w § 21 pkt 1-9 ww. rozporządzenia.

Dla każdego uczestnika prowadzone są „Indywidualne plany wspierająco – aktywizujące”, które realizowane są w porozumieniu z uczestnikiem lub jego opiekunem prawnym, co jest zgodne z § 13 ust. 1 rozporządzenia.

W zakresie prowadzonej przez ŚDS dokumentacji ustalono, iż zgodnie z treścią § 24 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, w Domu prowadzona jest dokumentacja zbiorcza oraz indywidualna każdego uczestnika.

Ewidencja uczestników prowadzona jest od początku działalności Domu i zawiera wszystkie elementy wymienione w § 24 ust. 3 pkt 1 lit. a ww. rozporządzenia.

Dzienniki dokumentujące pracę Zespołu wspierająco – aktywizującego, w których terapeuci odnotowują prowadzone zajęcia zawierają plany pracy ŚDS w zakresie zajęć w danej pracowni, tabelę z relacją z zajęć z podziałem na datę, nazwisko i imię uczestnika, tematykę zajęć oraz uwagi/spostrzeżenia terapeuty. Sprawozdania z zajęć obejmują wpisy z codziennej pracy poszczególnej pracowni, prowadzone są w sposób ciągły, uwzględniający codzienne funkcjonowanie pracowni. W związku z powyższym ŚDS spełnia wymóg określony w § 24 ust. 3 pkt 2 lit. a-b oraz § 24 ust. 3 pkt 2 lit. d-e ww. rozporządzenia.

Ewidencja obecności uczestników na zajęciach w ŚDS prowadzona jest zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 1 lit. b ww. rozporządzenia. Zgodnie z § 24 ust. 4 rozporządzenia uczestnicy potwierdzają swoją obecność samodzielnie podpisem na liście obecności, a w przypadku braku takiej możliwości obecność uczestnika potwierdza podpisem upoważniony pracownik Domu.

ŚDS, zgodnie z § 6 ust. 3-5 rozporządzenia, korzysta z możliwości zamknięcia Domu na okres łącznie nie dłuższy niż 15 dni roboczych w roku kalendarzowym.

Jednocześnie kontrola wykazała następujące nieprawidłowości:

1. W zakresie bazy lokalowej:
  - w ŚDS nie ma jadalni. Funkcję jadalni pełni pracownia kulinarna. Powyższe jest niezgodne z § 18 pkt 5 lit. d-e rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy;
  - liczba toalet w Domu jest niewystarczająca. Dom dysponuje jedną toaletą damską usytuowaną na I piętrze budynku (w dniach kontroli w zajęciach uczestniczyło 16 kobiet), dodatkowo w ŚDS znajduje się bardzo mała (mającą 2 m²) toaleta, w której nie ma umywalki. Uczestniczki po wyjściu z toalety korzystają z umywalki znajdującej się w tzw. *Kąciku czystych rąk* zorganizowanym na korytarzu. Dla mężczyzn również zorganizowano jedną toaletę usytuowaną na parterze budynku (w dniach kontroli w zajęciach uczestniczyło 14 mężczyzn). Powyższe jest niezgodne z § 18 pkt 1 lit. g rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
2. W zakresie dokumentacji: w 7 z 8 analizowanych Dzienników zajęć terapeutycznych stwierdzono brak wskazania personaliów terapeuty. Ponadto

w 5 z nich wpisy opatrzone były nieczytelną parafą pracownika, a w 1 wpisy były podpisane przez terapeutę lecz w sposób uniemożliwiający identyfikację pracownika. Powyższe jest niezgodne z § 24 ust. 3 pkt 2 lit. c i § 24 ust. 5 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy;

- w Protokolarzu Zespołu wspierająco – aktywizującego, pod protokołami podpisuje się tylko protokolant. Wymienione osoby biorące udział w poszczególnym zebraniu nie potwierdzają podpisem swojej obecności na zebraniu Zespołu. Ponadto w protokołach nie odnotowuje się żadnych ustaleń o omawianym uczestniku powstałych w trakcie zebrania, co jest niezgodne z § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
3. W zakresie Indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego:
- ŚDS opracował dla uczestników „*Indywidualne plany wspierająco – aktywizujące*”, których nazwa jest rozbieżna z nazewnictwem w rozporządzeniu – powinny być opracowane *Indywidualne plany postępowania wspierająco – aktywizującego*, co byłoby zgodne z § 13 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy;
  - z Indywidualnych planów uczestników, bez korelacji z Protokolarzem Zespołu wspierająco – aktywizującego, nie można określić kiedy dokonano ocen realizacji założonego celu dla uczestnika. Ponadto oceny półroczne dokonywane są w 5-stopniowej skali. W opinii zespołu inspektorów oceny realizacji Indywidualnych Planów powinny być opisowe, całościowo ukazujące funkcjonowanie uczestnika w ciągu półrocza, a następnie wyciągnięte wnioski do uwzględnienia w Planie na kolejny okres. Cele zrealizowane powinny zostać zastąpione nowymi, a niezrealizowane - przeznaczone do dalszej realizacji lub poddawane modyfikacji. Powyższe byłoby zgodne z § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

W trakcie kontroli stwierdzono także następujące uchybienia:

1. w zakresie nazewnictwa:

Regulamin organizacyjny oraz Program działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Kąkolewie zawierają niewłaściwe nazewnictwo dotyczące osób z niepełnosprawnością intelektualną, które określono jako „osoby upośledzone umysłowo”. Nazewnictwo powinno być zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ponadto w Regulaminie organizacyjnym ŚDS adresy publikacyjne wskazanych aktów prawnych, na podstawie których działa ŚDS, w dniach kontroli były już nieaktualne.

W oparciu o całokształt ustaleń Środowiskowy Dom Samopomocy w Kąkolewie ocenia się pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.⁸

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zalecam:

1. Zorganizowanie pomieszczenia z przeznaczeniem na jadalnię, co będzie zgodne z § 18 pkt 5 lit. e rozporządzenia.

---

⁸ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo uchybień, pozytywna mimo nieprawidłowości, negatywna.

2. Zorganizowanie toalet dla kobiet i mężczyzn w liczbie odpowiadającej wymogom przepisu § 18 pkt 5 lit. g rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
3. Opracowanie i stosowanie dla każdego uczestnika druku „Indywidualnego planu postępowania wspierająco – aktywizującego”, którego nazwa nie będzie różniła się od nazewnictwa stosowanego w § 13 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
4. Dokonywanie oceny realizacji Indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego z podaniem daty, w sposób opisowy, całościowo ukazujący funkcjonowanie uczestnika w ciągu półrocza, a następnie uwzględnianie wyodrębnionych wniosków w Indywidualnym Planie na kolejny okres, zgodnie z § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
5. Zmianę sposobu dokonywania wpisów w Dziennikach zajęć terapeutycznych, tak by możliwa była identyfikacja autora wpisów, zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 2 lit. c i § 24 ust. 5 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
6. Podpisywanie się w Protokolarzu Zespołu wspierająco – aktywizującego wszystkich osób biorących udział w poszczególnym zebraniu, a także odnotowywanie ustaleń dotyczących omawianego w trakcie zebrania uczestnika, zgodnie z § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Ponadto rekomenduję:

1. Uaktualnienie w Regulaminie organizacyjnym oraz Programie działalności dla domu typu B nazewnictwa dotyczącego niepełnosprawności uczestników, tak aby było ono zgodne z rozporządzeniem w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
2. Uaktualnienie w Regulaminie organizacyjnym adresów publikacyjnych przywołanych aktów prawnych, na podstawie których działa ŚDS.

Informuję, że zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej ma Pani prawo w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oczekuję w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych.

Przypominam także, że zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12.000 zł.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Hanna Zawadka
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej
Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Poznaniu

/dokument podpisany elektronicznie/

Otrzymują:

1. Pani Agnieszka Demska - Chudy
Środowiskowy Dom Samopomocy
Kąkolewo, ul. Krzywińska 10A
64-113 Osieczna
  2. Starosta Leszczyński
Plac Kościuszki 4B
64-100 Leszno
- aa

Przygotowała: Anna Grabarska-Łyskawka – inspektor wojewódzki, dnia 14.05.2024 r.